

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 674/2014-34

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 12. novembra 2014 predbežne prerokoval sťažnosť Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre, Andreja Hlinku 2, Nitra, zastúpenej advokátmi JUDr. Petrom Šmeringaiom a JUDr. Martinom Kellom, advokátska kancelária CONSULTA, v.o.s., Šafárikovo námestie 4, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Obdo 48/2013 z 29. júna 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. októbra 2014 doručená a podaním doručeným 24. októbra 2014 doplnená sťažnosť Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre, Andreja Hlinku 2, Nitra (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej

republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Obdo 48/2013 z 29. júna 2014 (ďalej len „rozsudok najvyššieho súdu“).

Zo sťažnosti vyplýva:

«Zásadnou právnou otázkou riešenou všeobecnými súdmi bolo či zmluva o spolupráci na zabezpečenie ubytovacieho zariadenia zo dňa 27. 8. 2008... bola uzavretá platne a to z toho ohľadu či bol vyslovený predchádzajúci súhlas Správnou radou SPU. Všeobecné súdy pritom posudzovali či bolo potrebné, aby sa udelenie predchádzajúceho súhlasu Správnej rady SPU týkalo už pripraveného znenia návrhu zmluvy, alebo nie.

... Správna rada SPU na zasadnutí dňa 30. 4. 2008 prijala uznesenie, ktorým „v zmysle štatútu SpR. SPU v Nitre čl. 6 ods. 1 písm. a) SpR dáva písomný súhlas s investičným zámerom na výstavbu nového ubytovacieho priestoru SPU v Nitre zámenou za vecné plnenie Študentského domova Pribina ul. Jesenského 5“.

Súdy všetkých stupňov v zásade dospeli k záveru, že predmetom schválenia správnu radou mal byť konkrétny návrh na uzatvorenie zmluvy s jasne koncipovanými právami a povinnosťami... K tomuto záveru sa priklonil aj dovolací súd a to najmä konštatovaním, v ktorom poukázal na skutočnosť, že „investičný zámer nie je právnym úkonom, neobsahuje konkrétne práva a povinnosti a nie je zaväzujúci“...

Súdy zároveň dospeli k záveru, že uznesenie správnej rady č. 7.1 zo dňa 30. 4. 2008 nemalo charakter predchádzajúceho súhlasu s návrhom konkrétnej zmluvy a preto nešlo o právne relevantný súhlas. Na základe toho všeobecné súdy dospeli k záveru, že Zmluva je neplatná z dôvodu, že nebol daný predchádzajúci súhlas s touto zmluvou zo strany Správnej rady SPU.

Ako aj pritom uviedol Krajský súd v Nitre vo svojom rozsudku sp. zn. 26 Cob/151/2012-583 zo dňa 21. 3. 2013, pre posúdenie uvedenej právnej otázky boli rozhodujúce ustanovenia dvoch právnych predpisov a to: zákona č. 176/2004 Z. z. o nakladaní s majetkom verejnoprávnych inštitúcií v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 176/2004 Z. z.“) ako aj zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 131/2002 Z. z.“).

V zákone č. 131/2002 Z. z. bola pôvodne komplexne upravená aj otázka nakladania s majetkom verejných vysokých škôl. V zmysle ust. § 17 ods. 4 zákona č. 131/2002 Z. z. v znení účinnom do 31. 8. 2007: „O nakladaní s majetkom verejnej vysokej školy rozhoduje rektor; v prípadoch uvedených v § 41 ods. 1 písm. a) až d) rozhoduje rektor po predchádzajúcom súhlase správnej rady verejnej vysokej školy a akademického senátu verejnej vysokej školy. Pri nakladaní s majetkom, ktorý slúži na plnenie úloh fakulty, rozhoduje rektor po vyjadrení akademického senátu fakulty.“

V citovanom ustanovení teda boli upravené pravidlá nakladania s majetkom verejnej vysokej školy. Bola v ňom pritom stanovená aj podmienka nakladania s majetkom verejnej vysokej školy v prípadoch ustanovených v § 41 ods. 1 písm. a) až d) zákona č. 131/2002 Z. z. Uvedená podmienka nakladania s majetkom spočívala v potrebe udelenia predchádzajúceho súhlasu správnej rady verejnej vysokej školy a akademického senátu verejnej vysokej školy.

Následne v ust. § 41 ods. 1 zákona č. 131/2002 Z. z. bola v čase do 31. 8. 2007 upravená pôsobnosť správnej rady na úseku nakladania s majetkom verejnej vysokej školy. Ust. § 41 ods. 1 zákona č. 131/2002 Z. z. teda nestanovalo žiadne podmienky nakladania s majetkom verejnej vysokej školy. ...

V čase uzavretia Zmluvy boli podmienky ako aj pravidlá pre udelenie predchádzajúceho súhlasu správnej rady upravené v § 17 ods. 1 zákona č. 131/2002 Z. z., resp. v § 12 ods. 2 zákona č. 176/2004 Z. z.

Tieto pravidlá a podmienky pritom neboli upravené v § 41 ods. 1 zákona č. 131/2002 Z. z., nakoľko v ňom je upravená pôsobnosť správnej rady verejnej vysokej školy na úseku nakladania s majetkom verejnej vysokej školy.

Všeobecné súdy mali preto posúdiť otázku perfektnosti uznesenia správnej rady SPU č. 7.1 zo dňa 30.4.2008 a tým aj platnosť Zmluvy z hľadiska úpravy § 17 ods. 1 zákona č. 131/2002 Z. z., resp. § 12 ods. 2 zákona č. 176/2004 Z. z. ...

Opačné závery všeobecných súdov vrátane Najvyššieho súdu SR sú nesprávne. Nakoľko pritom boli založené na aplikácii § 41 ods. 1 zákona č. 131/2002 Z. z. (ktorý neupravoval podmienky nakladania s majetkom verejných vysokých škôl, ale iba pôsobnosť správnej rady verejnej vysokej školy v oblasti nakladania s majetkom), je zrejmé, že závery

súdov o neplatnosti Zmluvy vychádzali z aplikácie takého ustanovenia zákona, ktoré neupravuje okolnosť, ktorá by mohla spôsobiť neplatnosť zmluvy...

Ak... všeobecné súdy vychádzali z presvedčenia, že pravidlá predchádzajúceho súhlasu správnej rady verejnej vysokej školy s nakladaním majetku sú upravené aj v § 41 ods. 1 zákona č. 131/2002 Z. z. a že z nich vyplýva potreba predchádzajúceho súhlasu správnej rady s už konkretizovaným právnym úkonom, mali s ohľadom na... doktrínu ústavného súdu (o prioritě výkladu zmlúv prospech ich platnosti) posúdiť či nevyplýva možnosť takej interpretácie existujúcej právnej úpravy, ktorá by nasvedčovala perfektnosti udeleného súhlasu správnej rady SPU zo dňa 30. 4. 2008 a teda aj platnosti Zmluvy. ...

... zákonodarca kladie výhradne požiadavku udelenia súhlasu na vykonanie právnych úkonov a nie k samotnému právnemu úkonu (ako sa nesprávne domnievajú všeobecné súdy). Takéto udelenie súhlasu je v texte schválenom Správnou radou SPU plne obsiahnuté. ...

... počas dovolacieho konania predložil sťažovateľ Najvyššiemu súdu SR ďalšie dva dokumenty, ktoré sťažovateľ získal až počas dovolacieho konania, a to:

(i) Stanovisko Ministerstva školstva SR zo dňa 8. júla 2013 z ktorého - pokiaľ ide o pôsobnosť správnej rady a akademického senátu verejnej vysokej školy - jednoznačne vyplýva nasledovné: „[...] zákon nevyžaduje, aby uvedené orgány dávali predchádzajúci písomný súhlas, resp. schvaľovali konkrétny návrh zmluvy, ale vyžaduje predchádzajúci písomný súhlas s „právnym úkonom“, resp. „úkonom“ [...] Máme za to, že návrh uvedený v Investičnom zámere, ku ktorému správna rada Vašej vysokej školy dala súhlas, je takýmto právnym úkonom, a to aj s ohľadom na § 34 Občianskeho zákonníka [...] Odsúhlasenie Investičného zámeru akademickým senátom verejnej vysokej školy a správnu radou verejnej vysokej školy možno považovať za prejav vôle a možno o ňom konštatovať, že smeruje k vzniku práv a povinností (výstavba, zámerna). Zároveň už z Investičného/to zámeru vyplýva, že bude potrebné uzatvoriť zmluvu o výstavbe a zámennú zmluvu a taktiež z neho vyplývajú základné informácie pre členov správnej rady a akademického senátu verejnej vysokej školy (objem investície, zmluvné strany, a pod.). Na základe vyššie uvedeného, nestotožňujeme predchádzajúci písomný súhlas správnej rady verejnej vysokej školy (akademického senátu verejnej vysokej školy) v zákonom vymedzených prípadoch výhradne na súhlas s konkrétnym návrhom zmluvy.“ ...

Zo stanoviska Ministerstva školstva SR teda jednoznačne vyplýva, že zákon č. 131/2002 Z. z. v žiadnom svojom ustanovení nevyžaduje, aby správna rada verejnej vysokej školy schvaľovala konkrétny návrh zmluvy. Správna rada verejnej vysokej školy – a to v súlade s tým čo SPU tvrdila nepretržite počas celého súdneho sporu - schvaľuje vždy len spôsob akým má byť s majetkom vysokej školy naložené. Faktom teda zostáva, že názory doteraz konajúcich súdov sú v príkrom rozpore so zákonom č. 131/2002 Z. z. Je nemysliteľné, aby akademické orgány - ktorých členovia sú študenti, prípadne osoby bez právnického vzdelania - posudzovali návrhy jednotlivých zmlúv. Posúdenie práv a povinností zo zmluvy náleží štatutárnemu orgánu verejnej vysokej školy, ktorý za to nesie zodpovednosť. Akademické orgány udeľujú len súhlas so spôsobom akým sa s majetkom naloží.

Zároveň... sme dovolaciemu súdu dali do pozornosti, že vyššie citované stanovisko Ministerstva školstva SR predstavuje vyjadrenie správnej právnej kvalifikácie posudzovanej veci, pričom je zrejmé, že právnou kvalifikáciu je možné činiť kedykoľvek počas konania, a teda aj počas konania o dovolaní.

... Stanovisko Správnej rady SPU zo dňa 23. septembra 2013, ktoré podrobne popisuje aj samotný priebeh zasadnutia a rozhodnutia správnej rady zo dňa 30. apríla 2008...

Najvyšší súd SR sa... s vyššie uvedenými stanoviskami vo svojom Dovolacom rozsudku nijako nevysporiadal, resp. sa o nich vôbec ani nezmienil. Táto skutočnosť je sama o sebe hrubým porušením práva sťažovateľa na spravodlivý súdny proces.»

V doplnení sťažnosti sťažovateľka uvádza:

«Z rozsudku Krajského súdu v Nitre zo dňa 21. 3. 2013 č. k. 26 Cob/151/2012-583... vyplýva, že: „Vzhľadom na obsah odvolania žalobcu je potrebné tiež uviesť, že dôvod neplatnosti zmluvy v danom prípade explicitne vyplýva z § 12 ods. 3 vety druhej zákona č. 176/2004 Z. z. o nakladaní s majetkom verejnoprávnych inštitúcií. Tento predpis totiž označuje za neplatné všetky právne úkony, ktoré sú uzavreté nielen v rozpore s ním, ale aj v rozpore s osobitným predpisom [...]“

... ustanovenie § 12 ods. 3 vety druhej zákona č. 176/2004 Z. z... nebolo použité pri rozhodovaní súdom prvého stupňa. Nakoľko pritom malo rozhodujúci charakter pre

posúdenie otázky platnosti zmluvy o spolupráci na zabezpečenie ubytovacieho zariadenia zo dňa 27. 8. 2008... odvolacím súdom, bol odvolací súd v zmysle § 213 ods. 2 O. s. p. povinný vyzvať účastníkov konania, aby sa k jeho aplikácii vyjadrili.

Odvolací súd na splnenie tejto svojej povinnosti rezignoval. Nápravu pritom nezabezpečil ani Najvyšší súd SR ako dovolací. ...

K porušeniu čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Listiny aj z tohto aspektu došlo aj tým, že Najvyšší súd SR ako dovolací akceptoval stav, pri ktorom nebolo odvolacím súdom doplnené dokazovanie, ktoré malo byť zamerané na preukázanie obsahu a zmyslu udelenia súhlasu Správnej rady SPU dňa 30. 4. 2008 so Zmluvou, napriek tomu, že sťažovateľ na túto skutočnosť konajúci súd upozornil. Sťažovateľ totiž krajskému súdu navrhol - pre odstránenie akýchkoľvek pochybností - že konajúci súd môže vypočuť predsedu, alebo členov správnej rady SPU, aby sa vyjadrili k obsahu udelenia súhlasu so Zmluvou, pričom krajskému súdu nič nebránilo uvedený dôkaz vykonať. ... Na tento nedostatok vedúci k inej vade (§ 241 ods. 2 písm. c) O. s. p.) dovolací súd neprihliadol...»

Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľa Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre... na súdnu a inú právnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Obdo/48/2013 zo dňa 29.7.2014 porušené bolo.

Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Obdo/48/2013 zo dňa 29.7.2014 sa zrušuje a vec sa mu vracia na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný nahradiť trovy právneho zastúpenia do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (sťažnosti) podľa ustanovení § 20, § 50 a § 53 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98). V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06).

Ústavný súd nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav, a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01, III. ÚS 268/05).

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Ústavný súd poznamenáva, že prípadné porušenie práva na súdnu ochranu podľa siedmeho oddielu druhej hlavy ústavy (čl. 46 až čl. 50 ústavy) a jemu porovnateľného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 dohovoru je potrebné posudzovať spoločne a niet medzi nimi zásadných odlišností.

Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy). Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02). Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci.

Arbitrárnosť a zjavná neodôvodnenosť rozhodnutí všeobecných súdov je najčastejšie daná rozporom súvislosti ich právnych argumentov a skutkových okolností prejednávaných prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (napr. IV. ÚS 115/03). Pritom uvedené nedostatky musia dosahovať mieru ústavnej relevancie, teda ich intenzita musí byť spôsobilá porušiť niektoré z práv uvedených v čl. 127 ods. 1 ústavy. Okrem toho však arbitrárnosť rozhodnutia všeobecného súdu môže vyplývať aj z ústavne nekonformného výkladu ustanovení právnych predpisov aplikovaných na prerokúvaný skutkový prípad. Právomoc ústavného súdu konštatovať porušenie základného práva účastníka konania pred všeobecným súdom na súdnu ochranu je založená v prípade, ak dospeje k záveru, že napadnuté rozhodnutie všeobecného súdu je v rozpore s požiadavkou ústavne konformného výkladu právnych predpisov.

Súčasťou obsahu práva na spravodlivé súdne konanie je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne odpovie na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať

odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania.

Do práva na spravodlivý proces však nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov, teda za porušenie tohto základného práva nemožno považovať neúspech (nevyhovenie návrhu) v konaní pred všeobecným súdom (napr. I. ÚS 8/96, III. ÚS 197/02, III. ÚS 284/08). Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia (po vykonaní dôkazov a ich vyhodnotení) skutkový stav a po použití relevantných právnych noriem vo veci rozhodnú za predpokladu, že skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a že neboli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces.

Najvyšší súd napadnutým rozsudkom zamietol dovolanie sťažovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) č. k. 26 Cob 151/2012-583 z 21. marca 2013 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“). Rozsudkom krajského súdu bol potvrdený rozsudok Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) č. k. 23 Cb 87/2011-446 z 21. septembra 2012 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“), ktorým okresný súd zamietol žalobu sťažovateľky o neplatnosť odstúpenia od zmluvy o spolupráci na zabezpečenie ubytovacieho zariadenia z 27. augusta 2008 (ďalej len „zmluva“). Dôvodom zamietnutia žaloby bola absolútna neplatnosť zmluvy, pretože rektor univerzity prekročil svoje oprávnenie konať menom vysokej školy, keď zmluvu podpísal bez predchádzajúceho súhlasu správnej rady univerzity [§ 41 ods. 1 písm. a) zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 131/2002 Z. z.“)] a od neplatnej zmluvy nemožno odstúpiť.

Proti rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd napadnutým rozsudkom.

Sťažovateľka namieta porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom najvyššieho súdu tým, že

1. najvyšší súd mal posúdiť otázku perfektности uznesenia správnej rady sťažovateľky, a tým aj platnosť zmluvy podľa § 17 ods. 1 zákona č. 131/2002 Z. z., resp. § 12 ods. 2 zákona č. 176/2004 Z. z. o nakladaní s majetkom verejnoprávnych inštitúcií a o zmene zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 259/1993 Z. z. o Slovenskej lesníckej komore v znení zákona č. 464/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 176/2004 Z. z.“), a nie podľa § 41 ods. 1 zákona č. 131/2002 Z. z., pretože podmienky pre udelenie predchádzajúceho súhlasu správnej rady univerzity v § 41 ods. 1 zákona č. 131/2002 Z. z. neboli upravené,

2. nesprávnym výkladom § 41 ods. 1 zákona č. 131/2002 Z. z.,

3. najvyšší súd sa nevysporiadal ani sa nezmenil o dokumentoch, ktoré získal v priebehu dovolacieho konania – stanoviskom Ministerstva školstva Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo školstva“) z 8. júla 2013 (ďalej len „stanovisko ministerstva školstva“) a stanoviskom Správnej rady Slovenskej poľnohospodárskej univerzity z 23. septembra 2013 (ďalej len „stanovisko správnej rady“),

4. krajský súd nevyzval v zmysle § 213 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) účastníkov konania, aby sa vyjadrili ku aplikácii § 12 ods. 3 zákona č. 176/2004 Z. z., ktorý nebol použitý pri rozhodovaní okresným súdom, pričom krajský súd toto ustanovenie pri rozhodovaní vo veci sťažovateľky použil a najvyšší súd nezabezpečil nápravu,

5. najvyšší súd akceptoval stav, pri ktorom nebolo krajským súdom doplnené dokazovanie, ktoré malo byť zamerané na preukázanie obsahu a zmyslu udelenia súhlasu správnej rady sťažovateľky 30. apríla 2008 so zmluvou, napriek tomu, že sťažovateľka na túto skutočnosť konajúci súd upozornila.

1. Vo vzťahu ku námietke sťažovateľky, že všeobecné súdy vrátane najvyššieho súdu dospeli ku nesprávnym záverom, pretože boli založené na aplikácii § 41 ods. 1 zákona č. 131/2002 Z. z., ktorý neupravuje podmienky nakladania s majetkom vysokých škôl, pričom otázku perfektности uznesenia správnej rady, a tým aj platnosť zmluvy mali posudzovať z hľadiska § 17 ods. 1 zákona č. 131/2002 Z. z., resp. § 12 ods. 2 zákona

č. 176/2004 Z. z., ústavný súd konštatuje, že z dovolania, ktoré si v rámci prípravy predbežného prerokovania sťažnosti zabezpečil, zistil, že tieto námietky proti rozsudku krajského súdu sťažovateľka v dovolaní neuviedla.

Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že ak sťažovateľka v konaní pred najvyšším súdom neuviedla dôvody dovolania, ktoré uvádza v sťažnosti doručenej ústavnému súdu, nespĺnila základný ústavný predpoklad na to, aby bola založená právomoc ústavného súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy a § 49 zákona o ústavnom súde. Podľa citovaných noriem ústavný súd poskytuje len vtedy ochranu základnému právu alebo právu podľa dohovoru, ak o tejto ochrane nerozhoduje iný súd. Iný súd však musí mať na poskytnutie takej ochrany podnet predpísaný zákonom, v tomto prípade dovolanie. Sťažovateľka tak neurobila a tento nedostatok v dovolaní nemožno naprávať alebo nahrádzať sťažnosťou v konaní pred ústavným súdom.

Ústavný súd pripomína, že najvyšší súd konal o dovolaní v spore, v ktorom zodpovednosť za výsledok konania spočíva predovšetkým na účastníkoch konania, ktorí sú povinní tvrdiť a dokazovať opodstatnenosť uplatneného nároku na súdnu ochranu, čo platí v celom rozsahu aj pre dovolacie konanie. Neunesenie tejto zodpovednosti sa nedá obísť tak, že účastník sporu sa namiesto na všeobecný súd obráti so sťažnosťou na ústavný súd.

2. Vo vzťahu ku námietke sťažovateľky o nesprávnom výklade § 41 ods. 1 zákona č. 131/2002 Z. z. ústavný súd poukazuje na to, že všeobecný súd musí vykladať a používať ustanovenia na vec sa vzťahujúcich zákonných predpisov v súlade s účelom základného práva na súdnu ochranu. Aplikáciou a výkladom týchto ustanovení nemožno toto ani iné základné práva obmedziť spôsobom zasahujúcim do ich podstaty a zmyslu. Z tohto hľadiska musí všeobecný súd pri výklade a aplikácii príslušných právnych predpisov prihliadať na spravodlivú rovnováhu pri poskytovaní ochrany uplatňovaným právam a oprávneným záujmom účastníkov konania (obdobne napr. III. ÚS 271/05, III. ÚS 78/07). Princíp spravodlivosti a požiadavka materiálnej ochrany práv sú totiž podstatnými a neopomenuteľnými atribútmi právnej ochrany (predovšetkým súdnej) v rámci koncepcie materiálneho právneho štátu.

Najvyšší súd v relevantnej časti odôvodnenia svojho rozsudku týkajúceho sa aplikácie a výkladu ustanovenia § 41 ods. 1 zákona č. 131/2002 Z. z. na vec sťažovateľky uviedol:

„Z ustanovenia § 41 ods. 1 písmeno a/ zákona o vysokých školách vyplýva, že správna rada verejnej vysokej školy dáva predchádzajúci písomný súhlas s návrhom rektora na právne úkony, ktorými chce verejná vysoká škola nadobudnúť nehnuteľný majetok, ktorého cena je vyššia ako päťnásobok sumy, za ktorú v určitom čase a na určitom mieste zvyčajne predáva taký porovnateľný nehnuteľný majetok.

Zmluva o zabezpečení ubytovacieho zariadenia uzatváraná účastníkmi konania dňa 27. 08. 2008 jednoznačne takýmto právnym úkonom je. Z dokladu predloženého v spise /zmluva o zabezpečení ubytovacieho zariadenia/ je zjavné, že nebola opatrená súhlasom správnej rady školy a ani k tejto zmluve sa žiadny súhlas správnej rady SPU v spise nenachádza. Obidva súdy dospeli k správne právnemu názoru, že rektor verejnej vysokej školy podpísom tejto zmluvy prekročil jeho oprávnenie, keď bez súhlasu správnej rady SPU s týmto právnym úkonom zmluvu podpísal.

Najvyšší súd Slovenskej republiky sa vysloveným právnym názorom s poukazom na citované znenie zákona o vysokých školách stotožnil. Tvrdenie žalobcu v dovolaní, že žalobca podmienku danú ustanovením § 41 ods. 1 písmeno a/ zákona o vysokých školách splnil, keď správna rada SPU schválila investičný zámer dovolací súd označil za nedôvodné. Je pravdou, že investičný zámer je v podstate prvotná štúdia predchádzajúca projektovej dokumentácii, ktorá sa zaoberá budúcou stavbou, jej charakterom a okrajovo určuje podmienky, miesto a charakter budúcej stavby. Medzi účastníkmi konania nebolo sporné, že stavba ubytovacieho zariadenia, ktoré mal žalovaný vybudovať nemala byť vybudovaná v nižšej cene ako 90 000 000 Sk a žalobca v podstate objednávateľ v zmluve o zabezpečení stavby nijak neoznačený mal poskytnúť za zrealizovanie stavby vecné protiplnenie, a to previesť do vlastníctva žalovaného nehnuteľnosť - starý internát, ktorý mal vo vlastníctve. I keď teda investičný zámer, ktorý správna rada SPU schválil je v širšom slova zmysle oboznámením sa v budúcnosti s budovanou investíciou, investičný zámer nie je právnym úkonom, neobsahuje konkrétne práva a povinnosti a nie je zaväzujúci. Ide o v podstate o štúdiu na základe, ktorej by mohla byť v budúcnosti vypracovaná projektová

úloha a ďalšie projekty v nasledujúcich štádiách projektovej prípravy a realizácii stavby. Z hore vyššie citovaného ustanovenia zákona o vysokých školách jednoznačne vyplýva, že správna rada verejnej vysokej školy dáva predchádzajúci písomný súhlas s návrhom rektora na právne úkony, ktorá podmienka pri uzatváraní zmluvy o zabezpečení ubytovacieho zariadenia zo dňa 27. 08. 2008 zo strany žalobcu splnená nebola. Ide o jednoznačnú podmienku pre podpis rektora vysokej školy na právny úkon, ktorým chcel nadobudnúť nehnuteľný majetok za vecné protiplnenie, teda učiniť prevod jeho nehnuteľnosti súvisiaci s hospodárením verejnej vysokej školy SPU.

Najvyšší súd Slovenskej republiky /§ 10a ods. 1 O. s. p./ v zmysle uvedených dôvodov dospel k záveru, že obidva súdy rozhodli v súlade so zákonom, keď zmluvu o zabezpečení ubytovacieho zariadenia označili za absolútne neplatný právny úkon, od ktorého nie je možné platne odstúpiť.“

Ingerencia ústavného súdu do výkonu právomoci všeobecného súdu je opodstatnená len v prípade jej nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecných súdov, ktoré sú „pánmi zákonov“, v zmysle citovanej judikatúry by mohol nahradiť napadnutý právny názor najvyššieho súdu iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu predmetný právny výklad okresného súdu takéto nedostatky nevykazuje.

Ústavný súd nezistil existenciu skutočností svedčiacich o tom, že by napadnutý rozsudok najvyššieho súdu bolo možné považovať za popierajúci zmysel práva na súdnu ochranu, pretože najvyšší súd právne závery, ku ktorým dospel, zrozumiteľne vysvetlil. Aj keď najvyšší súd rozhodol v rozpore s právnym názorom, ktorý prezentovala sťažovateľka, svoj rozsudok dostatočne odôvodnil na základe vlastných myšlienkových postupov a hodnotení, ktoré ústavný súd nie je oprávnený a ani povinný nahrádzať. V sťažnosti sťažovateľka iba opakuje a rozvádza námietky, ktoré už uplatnila v dovolaní proti rozsudku krajského súdu. Takto poňatá ústavná sťažnosť stavia ústavný súd do pozície ďalšej

inštancie v systéme všeobecného súdnictva, ktorá mu však neprináleží vzhľadom na čl. 124 ústavy. Podľa uvedeného článku ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ústavnosti. Skutočnosť, že najvyšší súd vo svojom rozsudku vyslovil právne závery, s ktorými sťažovateľka nesúhlasí, nezakladá bez ďalšieho oprávnenosť ústavnej sťažnosti a nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor najvyššieho súdu svojím vlastným.

Najvyšší súd odôvodnil svoje závery konkrétnymi skutkovými okolnosťami vyvedenými z vykonaného dokazovania, ktoré podrobne popísal a z ktorých vyvodil, že súhlas správnej rady univerzity nebol daný v súlade s § 41 ods. 1 zákona č. 131/2002 Z. z., a preto je zmluva neplatná. Po preskúmaní obsahu napadnutého rozsudku preto ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd dostačujúco odôvodnil svoje rozhodnutie, vychádzal z racionálnych argumentov, nepopierajúc pritom účel a zmysel aplikovaných ustanovení zákona č. 131/2002 Z. z., a preto jeho závery možno z ústavného hľadiska považovať za udržateľné a zodpovedajúce obsahu práv zaručených čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorých porušenie sťažovateľka namieta.

3. K tvrdeniu sťažovateľky, že k porušeniu jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy malo dôjsť tým, že najvyšší súd sa nevysporiadal s dokumentmi, ktoré získal v priebehu dovolacieho konania – stanoviskom ministerstva školstva a stanoviskom správnej rady, ústavný súd uvádza, že pre rozhodovanie dovolacieho súdu sú rozhodujúce dôkazy a skutočnosti, ktoré sú obsahom súdneho spisu. Dokazovanie pred dovolacím súdom je neprípustné, a preto najvyšší súd pri rozhodovaní o dovolaní na predložené stanoviská ministerstva školstva a správnej rady nemohol prihliadať.

Pokiaľ sťažovateľka tvrdí, že stanovisko ministerstva školstva „... predstavuje vyjadrenie správnej právnej kvalifikácie posudzovanej veci, pričom je zrejmé, že právnu kvalifikáciu je možné činiť kedykoľvek počas konania...“, ústavný súd uvádza, že ide iba o právny názor ministerstva školstva, ktorým nie je najvyšší súd viazaný. Navyše, je potrebné uviesť, že obsahom stanoviska ministerstva školstva je právny názor týkajúci sa

výkladu § 41 ods. 1 zákona č. 131/2002 Z. z., s ktorým sa najvyšší súd vysporiadal v už citovanom odôvodnení svojho rozsudku.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti boli stanoviská ministerstva školstva a správnej rady pre rozhodovanie najvyššieho súdu irelevantné. Z uvedeného dôvodu ústavný súd konštatuje, že ak sa najvyšší súd vo svojom rozsudku nezmenil o stanovisku ministerstva školstva a stanovisku správnej rady, nemohol porušiť základné právo sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

4. S dovolacou námietkou sťažovateľky, že krajský súd nevyzval v zmysle § 213 ods. 2 OSP účastníkov konania, aby sa vyjadrili ku aplikácii § 12 ods. 3 zákona č. 176/2004 Z. z., ktorý nebol použitý pri rozhodovaní okresným súdom, pričom krajský súd toto ustanovenie pri rozhodovaní vo veci sťažovateľky použil a najvyšší súd nezabezpečil nápravu, sa najvyšší súd vysporiadal takto:

„Tvrdenie žalobcu, že prípustnosť dovolania je daná aj ustanovením § 237 písmeno f/ O. s. p. z dôvodu, že odvolací súd v dôvodoch jeho rozhodnutia citoval aj ustanovenia iného zákona ako citoval prvostupňový súd dovolací súd kvalifikoval za bezpredmetné, nakoľko vzhľadom na fakt, že predmet sporu určenie neplatnosti odstúpenia od zmluvy sa týka zmluvy absolútne neplatnej a akékoľvek citované doplňujúce ustanovenia odvolacím súdom aké boli uvedené v prvostupňovom rozhodnutí pre výsledok rozhodnutia v danej veci nemá žiadny právny význam a vypovedaciu hodnotu.“

Vzhľadom na obsah citovaného odôvodnenia rozsudku najvyššieho súdu spolu so skutočnosťou, že najvyšší súd rozhodol vo veci sťažovateľky s poukazom na ustanovenie § 41 ods. 1 zákona č. 132/2001 Z. z., a nie § 12 ods. 2 zákona č. 176/2004 Z. z., ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd sa s námietkou sťažovateľky uplatnenou v dovolaní týkajúcou sa toho, že krajský súd nevyzval v zmysle § 213 ods. 2 OSP sťažovateľku, aby sa vyjadrila k použitiu § 12 ods. 2 zákona č. 176/2004 Z. z., vysporiadal ústavne akceptovateľným spôsobom.

5. K námietke sťažovateľky týkajúcej sa skutočnosti, že krajský súd neakceptoval návrh na doplnenie dokazovania výsluchom predsedu správnej rady sťažovateľky a jej členov, najvyšší súd vo svojom rozsudku poukázal na toto vyjadrenie žalovaného: *„Podľa žalovaného boli vykonané všetky dôkazy a dôkaz navrhnutý žalobcom by bol nadbytočný, nakoľko v čase zasadnutia správnej rady dňa 30. 04. 2008 ešte neboli medzi účastníkmi ani vo forme návrhu predložené, resp. formulované podstatné náležitosti zmluvy správnej rady SPU, preto o nich ani nemohli vedieť a logicky nemohli ani vyjadriť k nim súhlas.“* Ďalej uviedol: *„Žalovaný správne vo vyjadrení k dovolaniu žalobcu uviedol, že akékoľvek dokazovanie navrhnuté žalobcom vzhľadom na to, že právny úkon zmluva o zabezpečení ubytovacieho zariadenia predtým ako ju rektor podpísal, súhlasom správnej rady SPU opatrená nebola, a preto vykonávanie akýchkoľvek iných dôkazov bolo bezpredmetné.“*

Z takto koncipovaného odôvodnenia rozsudku najvyššieho súdu je zrejmé, že najvyšší súd sa aj s námietkou sťažovateľky, že krajský súd nevykonal navrhnuté dokazovanie, riadne a zrozumiteľne vysporiadal.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd posúdením obsahu napadnutého rozsudku najvyššieho súdu dospel k záveru, že k porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ani práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sťažovateľky nedošlo.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť sťažovateľky odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. novembra 2014